

Vingpennan

Hösten 2026

Foto: Camilla Nielsen

www.tingsrydsfagelklubb.se

Nr 2 2026

Tingsryd fågelklubb

Vingpennan – Höstprogram

Nu har du höstprogrammet i din hand. En hel del intressanta aktiviteter i skog och mark, men några inomhus. Välkommen på aktiviteterna! Det här är den sista Vingpennan jag gör på åtminstone ett par år. Det är väldigt många år jag skrivit Vingpennan, sett till att den blir tryckt, hämtar den och postar den. **Vill Du vara med och göra Vingpennan så kontakta vår ordförande Peter Strömberg**

Om ingen vill ta på sig jobbet så kommer åtminstone programpunkterna att finnas på vår hemsida. Så håll utkik till våren. Vingpennan finns sedan tidigare på hemsidan.

/Jan Borgehed

Vår hemsidadress är: www.tingsrydsfagelklubb.se

Redaktionen: Jan Borgehed, Urshult, tel. 073-021 43 34

**Medlemsavgiften för 2026 är 150 kr, betalas in på
bg 5331–1973**

Tingsryds fågelklubbs styrelse:

Ordförande	Peter Strömberg	070-273 30 25
Sekreterare	Lars Svenson	070-671 13 49
Kassör	Anders Borgehed	076-669 73 88
Medlemsansvarig	Carina Widenstedt	073-358 75 74
Ledamot	Johnny Carlsson	070-581 59 03
Ledamot	Göran Eriksson	076-173 38 08
Ledamot	Jan Borgehed	073-021 43 34
Ledamot	Krister Carlsson	070-673 35 98
Webmaster	Roland Ylvén	070-250 41 47

Höstprogrammet 2026

Första utflykten går till Lidhem, torsdagen den 3.9

Än kan det vara sommar. Sol och värme och kanske lågt vatten i Lidhemssjön. Då trivs vadarna i gyttjan och tar landning i sjön. Över åkrarna brukar olika rovfåglar siktas och svalor och andra tidiga flyttfåglar börjar samlas. Kan bli en fin utflykt.

Det är en torsdag och passar då bäst daglediga, men det bjuds på fler utflykter

Samling: Urshults kyrka kl. 9.00

Välkomna!

Kontaktpersoner:

Peter Strömberg 070-27330 25,

Lars Svenson, 070-671 13 49

Torhamns udde, Blekinge, söndagen den 20.9

Torhamns udde är en klassisk fågellokal med en aktiv fågelstation. Området vi strövar i eller står still och kollar sträck är lagom stort. Här hinner vi med att se mycket på en förmiddag. Havsfåglar, vadare, rovfåglar och olika tättingar som fångas i nät. Artlistan brukar bli lång.

Samling: Mårdslycke camping (Resort), Tingsryd kl. 7.00

Ledare: Peter Strömberg, Jan Borgehed

Anmälan: **Viktigt att ni ringer Peter, tel. 070-273 30 25 senast 18.9 och anmäler er** så vi kan planera dagen rätt. Ibland har militären skjutning på Torhamn och då kan vi inte vara inom naturområdet. Då bestämmer vi ny utflyktslokal och hör av oss.

Vi lär oss Artportalen, del 1, onsdagen den 7.10

Först kom rapportprogrammet Svalan 2000 och sedan Artportalen. Samma rapportsystem, men med Artportalen i utökat form. Numera kan vi rapportera fåglar, växter, insekter, fjärilar och däggdjur till en central i Sverige. Vi kan numera själva ta fram mängder av uppgifter av det som rapporterats in. Då gäller det bara att var och en har skaffat ett konto som Du kan rapportera dina iakttagelser i naturen från. Många av oss skådare har det och är rätt duktiga att skicka in observationer. Men det finns så mycket spännande man kan göra!!!

I höst har vi två lärokvällar. Just ikväll den 7.10 lär Roland ut grunderna och lite till så vi blir säkra på att rapportera in.

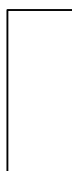
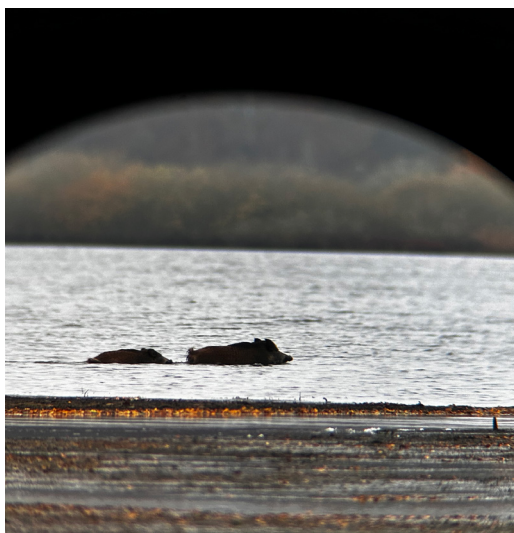
Var: Hos Roland i Esbjörnamåla, Urshult

Tid: 18.00

Ledare: Roland Ylvén

Anmälan: Senast 4 oktober till Roland, tel. 070250 41 47

Var och en måste dock ha med en egen bärbar dator. Har du inte det får du sitta bredvid och se hur det fungerar.

**Det är inte bara fåglar vi ser
på våra utflykter!**

Gåsspaning – vi lär oss gässen söndagen den 18.10

Höst och vår rastar ett stort antal gäss i Lidhemsjöområdet. Det är ett flertal arter som samlas i flockar på åkermarkerna runt sjön. De som vi har chans att se är bläsgås, skogsgås, spetsbergsgås, grågås, kanadagås, vitkindad gås, tundrasädgås, tajgasädgås och möjligen rödhalsad gås och prutgås. Flera av arterna är knepiga att bestämma, men idag har vi den bästa hjälp vi kan få i form av bröderna Krister och Johnny Carlsson.

Samling: Tingsryd vid Tingsryds camping (Tingsryds Resort)

Tid: Kl 9.00

Ledare: Johnny och Krister Carlsson, tel. 070-581 59 03, 070-673 35 98

Artrally i Tingsryds kommun, lördagen den 31.10 – 1.11

Tingsryd fågelklubb har deltagit i Smålandstävlingen sedan 2008 och det har blivit en tradition att räkna fågelarter inom kommunens gränser. I Småland är det ett 20-tal föreningar som deltar. Vi brukar komma i mitten av fältet, men det är de egna prestationerna som räknas. Förra året passerade vi 100 arters strecket (101 arter) under de två dagarna. Fantastiskt vid denna tid på året! Läs gärna Max charmerande artikel i vårens program om 2025 års race och låt dig inspireras. **Planeringen för de två dagarna brukar Anders Borgehed göra.**

Du kan vara ute ensam eller i grupp. Du bestämmer själv. Hör av dig till Anders via telefon, mail eller sms, tfn 076- 669- 73 88, borgehed@gmail.com

Ni som inte vet var ni ska åka kan möta upp vid Urshults kyrka kl. 8.00 lördagen den 31.10

De som har lust brukar samlas vid Urshults Pizzeria på lördagen vid 17.00. Då äter vi gott och summerar dagen. Därefter lägger vi upp planerna för söndagens i

Foto. Camilla Nielsen

Bildvisning

söndag 15/11, Parken i Urshult

En stadig aktivitet på hösten brukar vara att titta på de fågel- och naturbilder som föreningens medlemmar tagit sedan förra året. Det brukar bli en fin blandning av bilder tagna nära och långt bort gällande geografi och motiv. Roland har med bilder från någon av sina sommarresor. Ni andra kan ta med ett 25-tal bilder var på ett USB.

Var: Parken Urshult

Tid: Kontaktperson: Lars Svensson, tel. 070-671 13 49

Fika

Vi lär oss Artportalen, del 2 onsdagen den 2.12

Då är det dags för andra träffen där vi lär oss om Artportalen. Nu har vi ett konto och kan grunderna i att rapportera observationer vi gjort på våra utflykter.

Ikväll går vi vidare. Nu ska vi se hur vi kan ta ut material som finns på artportalen. T ex hur många tjäderobservationer finns det i Tingsryds kommun under tiden 2010-2025? Det finns många undringar som vi kan få svar på. Roland och Anders visar oss.

Hinner vi kan Anders visa oss hur man rapporterar direkt i mobilen.

Var: Jan Borgehed, Smöramåla, Urshult. Smedevägen 33

Tid: 2.12

Ledare: Roland Ylvén och Anders Borgehed

Anmälan: Senast 1.12 oktober till Jan, tel. 070250 41 47

Var och en måste dock ha med en egen bärbar dator. Har du inte det får du sitta bredvid och se hur det fungerar. Ta med din mobil!

Årsmöte, söndagen den 21.2 2027 kl. 16.00 Parken Urshult

Årsmötet hålls som vanligt i Parken, Urshult. Vid mötesförhandlingarna redovisar vi vad som hänt under året och diskuterar framtiden. Ska vi hålla den ambitionsnivå vi har eller finns det åsikter om ytterligare utveckling och nya idéer. Det får vi se. Har du egna idéer kan du lämna in dem skriftligt till styrelsen senast två veckor före mötet. Du kan förstås också ta upp dem under mötet under någon eller några av dagordningens punkter.

Efter själva årsmötet blir det kaffe med tilltugg och småprat. Som avslutning på träffen blir det bildvisning av någon av våra egna fotografer.

Kontaktperson: Peter Strömberg, tfn 070-27330 25

Häcker det några gulärlor hos oss?

Av Roland Ylvén

Jag började skåda fågel 1965 och sex år senare flyttade jag till Växjö. Många fantastiska fåglar har jag fått uppleva både på hemmaplan och på resor utomlands, fram för allt i de nordiska länderna. Lappugglorna är nog de mest spännande under dessa år men det är en annan historia. Nu tänker jag fokusera på en art som helt eller nästan helt har försvunnit från våra hemtrakter, nämligen gulärlan.

På sjuttioalet började jag titta på fåglar vid Lidhemssjön och då fanns under häckningstid gulärlan där. Det var den sydliga rasen med sitt ljusa ögonbrynsstreck som häckade här. Men i maj kunde man och kan man fortfarande se den nordliga rasen, som heter *thunbergi*, rasta. Rasen har ett mörkgrått huvud utan ljust ögonbrynsstreck. Det här förhållandet har bidragit till att man inte lagt märke till att den sydliga rasen, som heter *flava*, har försvunnit. För att särskilja observationer av de två raserna har jag valt att redovisa iakttagelser gjorda i juni månad. Naturligtvis kan det innebära att observationer i maj också kan gälla häckande fåglar men det går inte att veta utifrån rapporterna. I juni har den nordliga rasen strä

Det kanske som mest fanns två-tre par av sydlig gulärla på Lidhemssjön östra sida. Ett par fanns vid båtplatsen i söder, ett i höjd med kvarnen och/eller ett där fågeltornet står idag. Jag har tittat i de två aktuella källorna nämligen regionala rapportkommitténs (rrk) och i den numera använda *Artportalen*. Man kan då se att observationer gjordes fram t o m 1989 och därefter är det tomt! I senare tid har tre juniobservationer tillfälligt gjorts i Tingsryds kommun.

I skatelövsområdet har gulärlor setts vid Sjöby fram t o m 1994. Dessutom vid tre senare tillfällen, 2005, 2010 och 2026. Vid den restaurerade Husebymaden finns sex observationer under perioden 2000 - 2023. I Alvestatrakten har fynd av häckningar gjorts på några lokaler, den senaste 2017.

Sydlig gulärla Foto Roland Ylvén

Således kan vi konstatera att i de tre kommunerna finns inte några gulärlor kvar, möjligen med något par i Alvesta kommun.

Arten häckar i södra Sverige på blöta betesmarker och i strandnära ängar intill sjöar. Vi har ju inte så mycket sådan mark i vår kommun men kanske kan det finnas något par vid Mörrumsån eller Ronnebyån eller vid någon av de sänkta sjöarna, t ex Videsjön. Man kan i alla fall hoppas.

Flyttande gulärlor rastar på åkermark i augusti och september.

Nordlig gulärla Foto: Roland Ylvén

Fåglar nära oss

Av Jan Borgehed

Min fågelinventering

När vi fågelskådare kommer upp i medelåldern tenderar vi att förlänga våra fågelresor allt längre bort från hemmamarkerna, ut i Europa och världen. När vi så kommit en bit längre i åldern går det åt motsatt håll. Skådandet närmar sig hemmet. Så blev det för mig i år när jag kom på att jag har en fin lövskogskokal alldeles nära där jag bor i Smöramåla, Urshult. Det är bara ett par hundra meter till Urshults elljusspår, som är dragit runt denna lövskog bestående av grova ekar, grova bokar, hassel och ytterligare ett antal lövträdsarter. På den östliga och norra ytterdelen av spåret finns 30-årig granskog och mot väster och söder ligger Urshults bebyggelse. Spåret är 2,5 km långt. Det fick bli min skådarlokal vid 9 tillfällen under april och maj. Jag gick helt enkelt rundan och antecknade alla fågelindivider jag hörde och såg. Det har säker förekommit att jag missat en och annan fågel och kanske dubbelräknat en och annat exemplar på grund av att spåren på vissa platser går rätt nära varandra. Det har mindre betydelse eftersom jag inte gjorde inventeringen åt någon annan, men det kan vara kul att presentera resultatet för er i fågelklubben. Liknande projekt från er sida kan rekommenderas. Lite viktigare blir det om en sådan runda genomförs år från år. Då kan man med tiden se förändringar i fågelfaunan. Det kan också vara en bra träning om Du vill utföra mer standardiserade inventeringar i framtiden åt Länsstyrelsen, SLU, kommunen eller åt konsultföretag.

Metod

Jag har blivit morgontrött under de senaste åren så morgonpromenaderna startade lite väl sent för resultatets bästa, men turerna utfördes ca 6.30 – 8.00 vid följande datum 27.3, 1.4, 15.4, 19.4, 29.4, 1.5, 6.5, 9.5 och 16.5. Vädret var mestadels soligt vid

inventeringstillfällen, men våren var kylig och temperaturen strax över noll under alla nio morgnarna. Med solen hjälp gick dock kvicksilvret upp snabbt under den tid jag var ute.

Jag promenerade och antecknade på en karta de fåglar jag hörde och såg. Öronen var den metod jag använde till 95 % här inne i skogen. Under promenaden antecknade alla arter jag hörde inåt elipsen och ca 75 m ut mot ytterkanterna. Några fåglar flög förbi på höjd och jag noterade också dessa. Till min hjälp hade jag appen Merlin påslagen. Det var lite spännande att notera om jag bestämt rätt art vid jämförelse med Merlinsvaret. Det hade jag nästan alltid, men det blev ett bra sätt att lära sig alla de vanliga fåglar som fanns i området eftersom de ofta dök upp i protokollet. Merlin är en app som både erfarna ornitologer, nybörjare och allmänhet använder alltmer flitigt. Den är kostnadsfri och hämtas i Appstore och Playbutik i våra mobiler. Efter en liten inställning är den klar att användas. Fåglarnas sång och läten registreras av Merlin och fågeln blir så artbestämd. Sedan kan man, om man vill, läsa om fågeln. Merlin artbestämmer inte alltid rätt, men till minst 90 %. Med lite erfarenhet lär man sig när det är tokigt.

Resultat:

Allmänt

Totalt observerade jag 46 arter under mina nio rundor.

De tio vanligaste arterna var följande, den överst allra vanligast och sedan fallande antal individer:

1. Bofink	2. Koltrast	2. Rödhake	3. Lövsångare
4. Blåmes	5. Talgoxe	6. Ringduva	7. Gransångare
8. Taltrast	9. Gärdsmyg		

Vissa arter fanns där från första investeringstillfället t ex mindre hackspett, gröngöling, svartmes och grönsiska,

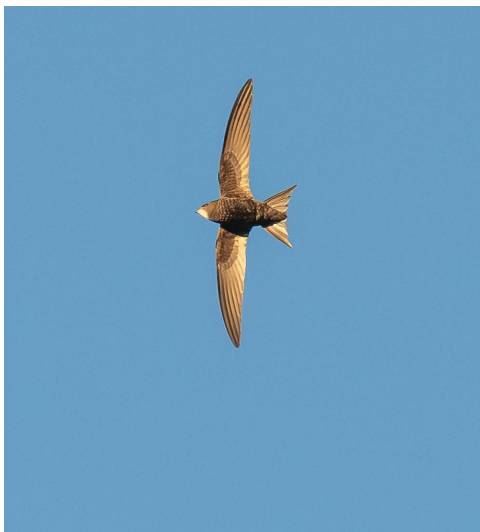
och andra anlände till området först vid sista tillfället t ex trädgårdssångare och gök.

Antalet observerade arter höll sig ganska konstant under alla nio rundorna, i medeltal 19 arter. Den första och den sista rundan innehöll flest observerade arter 21 respektive 22 arter. Antalet individer per rutt skiftade mellan 32 vid första tillfället till 65 vid sista rundan.

Om resultatet

Det var roligt att göra en sådan här enkel inventering, men det krävs att man kan fåglarnas sång inom området. Du kommer att ha nytta av Merlin. Särskilt för oss som börjar komma upp i ålder och öronens känslighet avtar. Utan Merlin hade jag nog missat en del fåglar. Den kan jag ha gjort ändå, men jag kan kanske ha dubbelräknat några på grund av korta avstånd mellan elljusspårets stig. Gör gärna en liknande inventering. Det är verkligen ett bra sätt att tvingas lära sig många fåglars läten.

Några sällsyntheter upptäckte jag inte inom området, men visst fanns det några arter inte finns över allt. Området består huvudsakligen av lövskog, men i ytterkanterna, utanför elljusspåret i öster och norr står den unga granskogen tät. Det har inneburet att typiska lövskogsarter har hörts tillsammans med typiska barrskogsarter. Det är t ex entita – talltita och spillkråka-gröngöling,

Tornseglare
Foto. Camilla

medan andra arter kan finnas i båda biotoperna t ex bivråk, kattuggla, mindre hackspett, större hackspett, svartmes, grönsångare och gransångare. Just gransångare är en art som är ny häckfågel i våra trakter. På tio år har den från enstaka häckande par blivit en av våra vanligaste sångare. Det är den sydliga populationen som expanderat norr ut. Stenknäcken noterades också under häckningstid. Det är nog den högvuxna ek och bokskogen som lockar.

Arter som observerades:

Grågås	överflygande
Gråhäger	överflygande
Bivråk	
Trana	Hördes utanför området
Fiskmås	Överflygande
Glada	Överflygande
Ringduva	
Gök	
Kattuggla	
Mindre hackspett	
Större hackspett	
Spillkråka	
Gröngling	
Nötskrika	
Skata	
Kaja	
Kråka	
Korp	
Svartmes	
Entita	
Talltita	
Blåmes	

Talgoxe	
Lövsångare	
Gransångare	
Grönsångare	
Svarthätta	
Trädgårdssångare	
Gärdsmyg	
Nötväcka	
Trädkrypare	
Koltrast	
Taltrast	
Dubbeltrast	
Rödhake	
Svartvit flugsnappare	
Rödstjört	
Järnsparv	
Sädesärla	
Bofink	
Stenknäck	
Domherre	
Grönfink	
Pilfink	

Foto: Jan Borgehed

Slutord:

Det finns ytterligare lite statistik jag skulle kunna redovisa, men jag väntar med det till jag har gjort ytterligare en eller två inventeringar i området. Anledningen att jag gör det är att det var så roligt, men också att jag känner att jag måste vara mer noga nästa gång, t ex ska jag börja inventeringarna minst 1 timma tidigare! Vi får se om det blir någon skillnad?

Att tänka på vid observationer och rapporteringar

Storlom

Det kan vara svårt att konstatera häckningar av storlom. De rör sig ofta nära land sedan ungarna lämnat boet. I Stora Hensjön där ett par har fått ut två ungar i år syns de sällan när vi är där. Vi såg dem 31.5 första gången och nästa gång 23.6. Då hade vi varit där vid fyra tillfällen och hade börjat tro att häckningen misslyckats.

Johnny och jag har gjort en del observationer av häckningar de senaste åren och då märkt att de gömmer sina ungar ibland. I Krokfjorden såg vi ett par med en unge när ett par närmade sig. Då kom det ett varningsläte från det häckande paret och ungen la sig ner på vattnet så att den nästan inte syntes. Paret simmade sedan ut och "socialiserade" sig med det gästande paret. De låg tillsammans och simmade runt en stund. Sedan simmade det gästande paret iväg och paret återvände till ungen.

De verkar aldrig ha ungarna med när det är samlingar av adulta fåglar ute på sjön.

Fiskgjuse

Det har varit några häckningar av fiskgjuse i de sjöområden vi normalt rör oss vid. Verkar bli flygga ungar i tre bon. I det fjärde såg vi tre små ungar i början av häckningen men tyvärr hände något för boet stod någon vecka senare. Var det korp eller någon rovfågel som varit framme?

När man ska rapportera fiskgjusar vid bon på Artportalen ska ni alltid markera med någon häckningsindicie så blir de dolda för allmänheten. Man skriver arten i översta raden, ev. ålder i nästa och i tredje fältet nedåt märkt aktivitet väljer man exempelvis: i lämplig häckningstid, par i lämplig miljö, besöker bo. Alla dessa gör att rapporterna döljs.

/Kristen Carlsson

Vi behöver ungdomar i föreningen

Där står de silverhåriga och spanar på Gubbhyllan utanför fågelmuséet vid Ottenby. Välkänt fenomen. Så ser det ut även i Tingsryds fågelklubb. Medelåldern blir allt högre. Men nu kommer signaler från Birlife Sweden att antalet ungdomar i vår riksorganisation ökar mer än på mycket länge. Är det ett trendbrott? Antalet kvinnor som är ute i naturen och skådar har ökat en längre tid nu. Kanske är det en ljusnande framtid vi ser.

På 1990-talet hade vi i Tingsryds fågelklubb en ungdomsavdelning med eget program en tid. Det var några föräldrar som engagerade sig, men ganska snart höll ungdomarna i det själva. Med lite stöd för skjuts till olika aktiviteter. Nu har dock de här föräldrarna kommit upp i 70 års åldern och tycker att de gjort sitt för det engagemanget. Finns det nya som vill ta över?

Om vi inte kan få i gång en ren barn- och ungdomsverksamhet finns det ett sätt som är möjligt oavsett de äldres ålder. Det är att ”ta sig an” de ungdomar man vet har ett naturintresse och hjälpa dem in i ornitologins spännande värld. Känner du någon? Erbjud då denne att följa med ut och visa våra fågelmarker och de arter vi har här.

Själv hade jag några äldre personer som blev mina förebilder när jag var i 13-14-års åldern. Thomas Landgren och Åke Carlstedt är båda borta, men Lennart Ahlen lever och är nu 92 år. Jag minns när jag blev medbjuden på en resa till Falsterbo 1970 av Thomas. Vad många fågelarter jag fick se! Åke minns jag som lärare och botaniker. Han höll egen ”studiecirkel” för mig och tre kamrater en kväll i veckan och till Lennart körde vi moped för att se på hans voljärer med rehabiliterade rovfåglar.

Så blev vi också fem fågelskådare i gymnasieklassen, som i sin tur bildade en Fältbiologisk förening i Degerfors. Den blev stor med ett 50-tal medlemmar under 1970-talet. Nu ett minne blott.

Som ni ser, det gick från ett individuellt stöd till en ungdomsförening och unga entusiastiska skådare.! /Jan Borgehed

Andra organisationer som bryr sig om naturen

Smålands Ornitologiska Förening (SmOF)

Birdlife Småland är en regionalförening av Birdlife Sverige, med tyngdpunkt i Kronobergs och Jönköpings län. Föreningens främsta uppgift är att arbeta med fågelskydd, där SmOF har helhetsbilden och fungerar som remissinstans för regionala och kommunala organ. SmOF fungerar också som en länk mellan de lokala fågelklubbarna och arbetar med att sprida intresset för fåglar till allmänheten. Långsiktigt arbetar SmOF även med att upprätthålla kunskapen och dokumentationen kring fågelfaunan i Småland.

Ger ut 4 nummer av tidskriften Fåglar i Småland, Milvus. Ingår i medl.avg.

Årsvgiften är 200 kr, 60 kr om man är under 25 år. Betalas via BirdLife Sverige eller sätts in på föreningens pg 51 44 83-7 eller swisha in avgiften på 123 007 65 70

BirdLife Sverige (tidigare Sveriges Ornitologiska Förening)

Sveriges Ornitologiska förening – Birdlife Sverige är en obunden och riksomfattande förening för främjande av fågelintresset, fågelskydd och fågelforskning. Föreningen är den svenska grenen av BirdLife International som arbetar med fågelskydd i hela världen.

Föreningen ger ut 6 nr/år av tidskriften Vår Fågelvärld.

Medlemsavgifter:

Ordinarie medlemskap 365 kr, Ungdomar upp till 25 år 165 kr. Se:

Webbadress: www.birdlife.se

Foto: Camilla Nielsen

Tingsryds Fågelklubb

Hemsida:

www.tingsrydsfagelklubb.se

Medlemsavgift 150 kr 2026

Betalas in på

Bankgiro 5331-1973